

Fremmer oppslag i aviser og ukeblader røyking?

Bilder og tekst som stimulerer til røyking, forekommer oftere i norske aviser og ukeblader enn stoff som informerer om helseskader av røyking.

Norge var tidlig ute med tobakkslovgivning. Det har vært forbud mot direkte tobakksreklame siden 1973 og mot skjult eller indirekte tobakksreklame siden 1995. Likevel er andelen røykere høyere i Norge enn i Sverige og Finland, der man har mindre streng lovgivning. Internasjonal forskning har vist at massemedienes bruk av bilder og tekst om tobakk kan fremme eller hindre røyking, avhengig av hvilken vinkling stoffet har.

I en norsk studie ble bilder og tekst relatert til tobakk og røyking registrert i tre måneder i sju aviser og 19 ukeblader, til sammen 624 artikler (1). Stoffet ble klassifisert til enten å kunne fremme røyking (f.eks. bilder av røykende kjendiser) eller å informere om røyking og helseskader. Redaktørene ble intervjuet om sin holdning til indirekte tobakksreklame og til bruk av bilder med røykende personer i aviser og ukeblader.

Alle redaktørene for ukeblader beregnet på menn og de fleste avisredaktørene syntes det var helt i orden å vise både indirekte tobakksreklame og bilder med røykende personer. Av totalt 610 elementer med bilder og/eller tekst som var relatert til røyking og tobakk, var stoff som kunne virke fremmende på røyking hyppigere (71 %) enn stoff som advarte mot røyking (29 %). Store oppslag på minst en side om tobakk og helseskader fantes i seks av sju aviser og i tre av 19 ukeblader, men ikke i ukeblader beregnet på unge kvinner.

Mediene kan spille en viktig rolle for å oppnå en ytterligere reduksjon av røyking. Forskere og folkehelsearbeidere bør samarbeide aktivt med pressen slik at kunnskap om helsemessige konsekvenser av røyking presenteres på en måte som virker helsefremmende.

Maja-Lisa Løchen

maja.lisa.loechen@ism.uit.no
Institutt for samfunnsmedisin
Universitetet i Tromsø

Litteratur

1. Løchen ML, Gram IT, Skattebo S et al. Tobacco images and texts in Norwegian magazines and newspapers. *Scand J Public Health* 2007; doi: 10.1080/14034940600777476

Pulsoksymetri – over og ut

Pulsoksymetri gir ikke færre keisersnitt eller bedre utfall for barnet, viser en randomisert studie. Produsenten har nå trukket produktet fra markedet.

Studien omfattet 5 341 førstegangs fødende kvinner ved termin og med foster i hodeleie og åpen cervix (1). I tillegg til CTG-registrering ble fosterets oksygenmetning målt via en intrauterin sensor, men hos bare halvparten av kvinnene ble resultatet gjort kjent for kliniker.

Andelen keisersnitt var lik i begge grupper. Den var også lik enten indikasjonen for inngrepet var unormal CTG-registrering eller langsom fremgang av fødselen. Barnets tilstand var også den samme etter fødselen.

– Studien er viktig, fordi ny teknologi ikke må tas i bruk i vidt omfang og på sviktende grunnlag, slik som ved innføring av kardiokografi (CTG) for fosterovervåking, sier overlege Marit Martinussen ved Kvinneklinikken, St. Olavs Hospital.

– Elektronisk overvåking av fosterets hjertefrekvens under fødsel i form av CTG-

registrering ble introdusert i 1970-årene. Man trodde visse frekvensmønstre var uttrykk for hypoksi intra partum, og at antallet neurologiske skader hos nyfødte kunne reduseres ved å identifisere disse mønstrene. Hyppigheten av keisersnitt økte betydelig som resultat av overvåkingen, mens antall barn med cerebral parese forble uendret. CTG-registrering brukes nå verden over, men det er aldri blitt gjennomført noen randomiserte studier som viser redusert forekomst av neurologiske skader.

Produsenten trakk pulsoksymetret fra markedet i januar 2006. Solid gjennomført forskning har dokumentert at teknologien ikke tilfører noe av verdi i forhold til nåværende kliniske retningslinjer. Det har produsenten nå tatt konsekvensen av, sier Martinussen.

Geir Jacobsen

geir.jacobsen@ntnu.no
Tidsskriftet

Litteratur

1. Bloom SL, Spong CY, Thom E et al. Fetal pulse oximetry and cesarean delivery. *N Engl J Med* 2006; 355: 2195–202.

Medisinske nyheter fra internasjonale tidsskrifter: Tips eller innlegg på inntil 300 ord kan sendes
erlend.hem@medisin.uio.no

Nedsatt kroppstemperatur – økt livslengde?

Kalorirestriksjon er vist å øke levetiden hos enkelte dyr, bl.a. gnagere. Nå har forskere vist at en slik effekt også kan oppnås ved å senke kroppstemperaturen (*Science* 2006; 314: 825–8). Transgene mus med overekspresjon av et protein i nevroner i lateral hypothalamus, hadde forhøyet temperatur i dette området. Proteinene frikobler oksidativ fosforylering, og varme utvikles. Den lokale temperaturøkningen førte til at kroppens kjernetemperatur sank med 0,3–0,5 °C.

De transgene dyrene levde lenger enn villtypen; 12 % økt levetid for hanner og 20 % for hunner. De hadde samme kaloriinntak, men faste ga mindre vektreduksjon enn hos villtypen. En mekanisme kan være at redusert metabolsk aktivitet hos dyr med lav kroppstemperatur, fører til mindre oksidativ skade, som forlenger levetiden.

Kalsiumtilskudd i barneår har ingen klinisk verdi

Ved 18-årsalderen er minst 90 % av den maksimale beinmassen oppnådd. Enkelte studier har antydning at beinmineralitet hos barn kan økes ved å gi kalsiumtilskudd. Dette er nå undersøkt i en metaanalyse (*BMJ* 2006; 333: 775–8). 19 studier med til sammen 2 859 friske barn var med i analysen. Alle hadde fått kalsium i minst tre måneder i doser på 300–1 200 mg per dag.

Resultatene viste at kalsiumtilskudd ikke hadde effekt på beintetthet i hofter eller lumbalregionen. Den totale kroppsbemmassen viste en forbigående liten økning. En økning på 1,7 % i beintetthet i overekstremitetene ble observert, også en tid etter at behandlingen hadde opphørt. Dette antas å ha liten betydning for risikoen for brudd i barneårene og senere i livet.

Dødelig blodsukker

Ikke bare erkjent diabetes, men også vedvarende forhøyede blodsukkernivåer øker dødeligheten av hjerte- og karsykdommer. Det viser en stor analyse av tidligere register- og befolkningsundersøkelser fra 52 land (*Lancet* 2006; 368: 1651–9).

For høyt blodsukkernivå forårsaker omkring 20 % og 10 % av alle dødsfall pga. henholdsvis hjerteinfarkt og hjerneslag. Dersom man også regner med dødsfall som følge av etablert diabetes, er det nesten like mange som dør av for høyt blodsukkernivå som av røyking. Hjerte- og karsykdom som følge av forhøyet nivå var vanligere i land med dårligere økonomi, og også vanlig i Asia der overvekt og fedme foreløpig ikke er et stort helseproblem.